

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-24/23-S

Název	Základní škola a Praktická škola, Český Brod, Žitomířská 1359
Sídlo	Žitomířská 1359, 282 01 Český Brod
E-mail	zsaprsceskybrod@seznam.cz
IČO	70 829 489
Identifikátor	600 021 670
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Marie Šnajdrová
Zřizovatel	Středočeský kraj
Místo inspekční činnosti	Žitomířská 1359, Pod Malým vrchem 1378, Žižkova 507, Český Brod
Inspekční činnost na místě	23. až 25. ledna 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou, střední školou a školní družinou podle příslušných školních vzdělávacích programů (dále ŠVP), jejich naplňování a souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Právnická osoba (dále „škola“) vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Vykonává činnost základní školy s obory vzdělávání Základní škola (dále ZŠ) a Základní škola speciální (dále ZŠS), střední školy s obory vzdělávání Praktická škola jednoletá, Praktická škola dvouletá (dále PŠ) a školní družiny (dále „družina“). Škola vzdělává v deseti třídách základní školy 64 žáků (67 % nejvyššího povoleného počtu), z toho jsou čtyři třídy ZŠS, a v pěti třídách střední školy 25 žáků (63 % nejvyššího povoleného počtu). Družina poskytuje zájmové vzdělávání 55 účastníkům v šesti odděleních, nejvyšší povolený počet je naplněn.

Počet žáků střední školy od předešlé inspekční činnosti ve školním roce 2015/2016 výrazně vzrostl (o 79 %), počet žáků základní školy se nezměnil.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelce školy (dále „ředitelka“), která vykonává svou funkci od roku 1992, se v souladu s realisticky nastavenou koncepcí rozvoje školy podařilo od předešlé inspekční činnosti zejména výrazně zlepšit materiální a prostorové podmínky pro vzdělávání, zefektivnit praktickou výuku ve střední škole, snížit neomluvenou absenci žáků. Nepodařilo se však zvýšit podíl výuky vedené odborně kvalifikovanými učiteli, což se negativně odrazilo ve vzdělávání žáků v oboru vzdělání ZŠ.

Řízení školy odpovídá jejímu typu a velikosti. Ředitelka účelně deleguje pravomoci zejména na svou zástupkyni. K efektivnímu řízení přispívají provozní porady, jednání pedagogické rady, činnost metodických sdružení a úzká spolupráce se školním poradenským zařízením (dále ŠPZ).

Hospitační a kontrolní činnost vedení školy je plánovaná, vhodně je vyhodnocována individuálně i v obecné rovině na poradách.

Příslušné ŠVP zohledňují konkrétní možnosti školy a deklarují respekt k potřebám, zájmům a celkovému zdravotnímu stavu žáků. Zaměřeny jsou zejména na rozvoj praktických dovedností.

Systém poradenské pomoci je ve škole účelně nastaven a realizován. Zástupkyně ředitelky vykonává kvalitně funkci výchovné poradkyně i školní metodičky prevence. Komunikuje se ŠPZ, efektivně koordinuje poskytování podpůrných opatření a adaptačních procesů se všemi pedagogy. Příkladně je realizováno kariérní poradenství s důrazem na individuální možnosti jednotlivců.

Členové pedagogického sboru akceptují vizi školy a usilují o její naplňování. Téměř polovina z nich (44 %) pracuje ve více pozicích, nejčastěji jako učitelé a asistenti pedagoga či vychovatelé. Odborná kvalifikovanost učitelů je nízká (27 %), z nekvalifikovaných převážná většina nedosáhla požadovaného vzdělání ve speciální pedagogice. Potřebným studiem si doplňuje odbornou kvalifikaci 11 % učitelů. Asistenti pedagoga jsou kvalifikovaní ze 77 %, vychovatelé družiny z 91 %. Ředitelka pravidelně hledá kvalifikované síly. Účinně je ředitelkou podporováno další vzdělávání pedagogických pracovníků, které je plánované a podílí se na něm všichni pedagogové i vedení školy. Nové poznatky, přístupy či zdroje si pedagogičtí pracovníci vzájemně předávají. Přínos pro školu ověřuje ředitelka především při hospitacích a vyhodnocuje při poradách.

Prostory školy jsou čisté, podnětné a účelně vybavené. Vyzdobeny jsou vkusně zejména žákovskými pracemi. Škola je bezbariérová. Od předešlé inspekční činnosti se podařilo

realizovat praktickou výuku PŠ v nově zbudovaných cvičných bytech a provozu školní kavárny, kterou navštěvuje i veřejnost. Pro všechny obory vzdělání se podařilo zmodernizovat kompenzační pomůcky, dovybavit zařízením a pomůckami pro praktické činnosti dílny, cvičné kuchyně a učebny šití, modernizovat a rozšířit vybavení digitálními technologiemi včetně zřízení nové učebny pro imobilní žáky aj.

Hospodaření školy zajišťuje zřizovatel, dotace ze státního rozpočtu a příležitostně sponzorské dary. Spolupráce se zřizovatelem je funkční, odráží se ve zlepšování podmínek pro vzdělávání. Škola se zapojuje do projektů Šablony, které posilují financování materiálního vybavení. Významným byl pro školu projekt Českobrodsko pro začleňování mladých lidí do samostatného způsobu života.

Vstupy do budov školy jsou vhodně zabezpečeny. Dohledy nad žáky o přestávkách byly v době inspekční činnosti vykonávány. Vedení školy se úrazovostí zabývá a přijímá opatření, přesto dochází k drobným úrazům především při tělesné výchově a o přestávkách. Žáci jsou prokazatelně pravidelně poučováni o bezpečnostních rizicích.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitovaná výuka vhodně vycházela z příslušných ŠVP. Pedagogové k žákům vždy přistupovali vstřícně, klidně a poskytovali jim dostatek času na vypracování zadaných úkolů.

Výuka ve třídách oboru vzdělání ZŠ byla dobře připravená po obsahové stránce. Vyučující příhodně navazovali na učivo, které již bylo žákům známé, opakovali a procvičovali ho. Chyběla však efektivní aktivizace a motivace žáků, především na začátku hodin. Převažovala individuální práce pedagogů s jednotlivými žáky, jen občas doplňována efektivní frontální výukou nejčastěji prostřednictvím řízeného rozhovoru. Často se pouze střídala práce s učebnicí nebo pracovním sešitem s prací na tabuli nebo interaktivní tabuli. Některé činnosti však trvaly nepřiměřeně dlouho a zájem žáků a jejich aktivita se snižovala. V polovině hodin byla vhodně zařazena práce žáků s notebooky při procvičování učiva. Vhodné didaktické a názorné pomůcky a materiály byly využity pouze ve třetině hodin. Vyučující poskytovali většinou žákům konkrétní a podporující zpětnou vazbu, využívali formativní hodnocení, nechyběl strukturovaný závěr se sebehodnocením žáků i hodnocením jejich práce učitelem. Příležitostí ke zlepšení je zařazování aktivit, při kterých žáci mohou spolupracovat, vzájemně se inspirovat a podporovat. Asistenti pedagoga většinou účinně doplňovali činnost učitelů, jejich práce byla přínosná pro všechny žáky ve třídě. Z průběhu hodin však bylo patrné, že nedochází k předběžné přípravě a domluvě pedagogů před vyučováním. Vznikaly tak situace, kdy teprve před jednotlivými činnostmi učitel asistentovi pedagoga vysvětloval, jak má se žáky pracovat.

V českém jazyce byly převážně procvičovány mluvnické jevy. Učitelé i asistenti pedagoga žáky účelně vedli k porozumění textu a využití informací pro další práci. V hodinách anglického jazyka se vyučujícím prostřednictvím vhodných aktivit dařilo žáky zaujmout. Činnosti byly účelně zaměřené na rozšiřování slovní zásoby, převažovalo však písemné zpracování zadaných úkolů nad ústním vyjadřováním žáků.

Při matematice byli žáci dobře vedeni k dodržování jednotného pracovního postupu a stanovených algoritmů. Výuka však byla převážně abstraktní, chyběly názorné matematické pomůcky, např. číselná osa, modely zlomků.

Ve fyzice žáci prostřednictvím zajímavých pokusů poznávali základní fyzikální zákonitosti, vyžívali své zkušenosti, diskutovali o nich a společně s učitelem hledali možnosti jejich aplikování do běžného života.

Hodiny zeměpisu a vlastivědy byly vhodně zaměřené na poznávání zajímavých míst v České republice i ve světě. Žáci byli upozorňováni na specifika jednotlivých regionů. Jejich motivace a zájem však byly snižovány volbou neefektivních vzdělávacích metod, např. nepřiměřeně dlouhou prací s učebnicí a pracovním sešitem nebo prezentací na tabuli. Příležitostí ke zlepšení je propojit dějepisnou a zeměpisnou část vlastivědného učiva např. využitím filmů, aby se žáci učili v souvislostech a přiměřeně jejich vzdělávacím předpokladům a věku.

Všechny hospitované vyučovací hodiny v oboru vzdělání ZŠS byly dobře připravené a jejich vzdělávací cíle účelně směřovaly k dosahování očekávaných výstupů. Atmosféra hodin podporovala proces učení. Spolupráce vyučujících s asistenty pedagoga byla účinná. Požadavky pedagogů na žáky byly přiměřené a srozumitelné. V případě nutnosti, kdy některý z žáků svým chováním narušil výuku, pedagožky vhodně reagovaly s citem a profesionalitou.

Ve výuce pedagogové rozvíjeli rozumové, sebeobslužné a hygienické dovednosti žáků. Jejich kompetence byly naplňovány převážně účinnými speciálně pedagogickými metodami práce, relaxačními postupy a vhodným využíváním didaktických a speciálně pedagogických pomůcek. Pedagožky uplatňovaly důslednou individualizaci a diferenciaci výuky, efektivní bylo rozvíjení početních, řečových dovedností žáků i jejich manuální zručnosti. Vhodně byly využity náhradní způsoby komunikace zejména prostřednictvím obrázků a gest. Hodnocení a povzbuzování žáků bylo prováděno průběžně.

Ve výuce PŠ si pedagogové stanovili jasné a vzdělávacím možnostem žáků přiměřené cíle, v průběhu výuky zohledňovali jejich aktuální stav a potřeby. Účinně jim napomáhali asistenti pedagoga. Žáci byli důrazně vedeni k dodržování komunikačních i pracovních pravidel. K účinným formám patřily frontální výuka střídající se se samostatnou prací žáků, řízený rozhovor, práce s textem, komunikativní výuka a dovednostně praktické činnosti

Vyučovací hodiny byly vhodně připravené, promyšlené s efektivní motivací žáků a důsledným individuálním přístupem a funkční diferenciací. Ve výuce navazovali vyučující na dosavadní znalosti a dovednosti žáků. Vysoká míra názornosti usnadňovala žákům pochopení nové látky. Při únavě žáků pedagogové vhodně zařazovali účinné relaxační aktivity. Žáci byli vedeni k logickému myšlení, správnému vyjadřování a ke spolupráci s ostatními. Veškeré činnosti vedly k získání kompetencí, s nimiž mohou žáci racionálně řešit úlohy praktického života. Vyučující průběžně prověřovali pochopení zadaných úkolů. Vhodně byla všemi žáky využita digitální technika. Žáci byli účinně vedeni k sebehodnocení. Při praktickém vyučování ve školní kavárně a cvičných bytech žáci uplatnili své dovednosti a hodnotili výsledky své práce. Nenásilně byli zapojeni do přípravy pohoštění a do obsluhy. Při všech činnostech byla zaznamenána příznivá pracovní atmosféra. Vyučující k žákům přistupovali s taktem, kladli důraz na dodržování pravidel, průběžně prověřovali pochopení zadaných úkolů a dbali na jejich dokončení. K podpoře zájmu žáků pedagogové využívali průběžné i závěrečné zhodnocení s formativními prvky.

Zájmové vzdělávání bylo velmi dobře připraveno a organizováno. Esteticky podnětné prostředí a příjemná atmosféra pozitivně motivovaly účastníky k nabízeným aktivitám. Zaznamenány byly činnosti, které účelně rozvíjely nadání a klíčové kompetence jednotlivců v souladu s cíli stanovenými v příslušném ŠVP.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola systematicky získává informace o individuálních výsledcích vzdělávání žáků prostřednictvím pozorování, klasifikace, portfolií, slovního hodnocení, kontrolního systému

a z jednání pedagogické rady. Vychází také z rozhovorů s učiteli, žáky a jejich zákonnými zástupci. Pravidelně byly analyzovány a vyhodnocovány systematicky zadávané autoevaluační dotazníky pedagogům. Následně byla ředitelkou přijímána účinná opatření ke zkvalitnění procesu vzdělávání.

Zákonní zástupci jsou o výsledcích vzdělávání informováni prostřednictvím žakovských knížek, rodičovských schůzek i osobně.

Kvalita slovního hodnocení se od předchozí inspekční činnosti zvýšila. Žáci dosahují podle svých možností velmi dobré úrovně hygienických i pracovních kompetencí, postupně získávají vyšší míru samostatnosti. Dobrých výsledků dosahují v oblasti sociálního a osobnostního rozvoje, postupně si zlepšují vyjadřovací schopnosti i úroveň slovní zásoby. Je posilována jejich sounáležitost s městem i regionem. Škola organizuje tradiční sportovní aktivity pro žáky s pozitivními přínosy pro pohybové dovednosti žáků.

Dosahované výsledky vzdělávání většiny žáků jsou v souladu s požadovanými výstupy realizovaných ŠVP. Z analýzy prospěchu v minulém školním roce plyne, že ve třídách ZŠ, ZŠS a PŠ většina žáků prospívá. Žáci opakující ročník se vyskytují výjimečně. Žákům ohroženým školním neúspěchem škola na základě výsledků pedagogické diagnostiky nabízí zpravidla efektivní podporu - spolupráci se zákonnými zástupci a ŠPZ, individuální přístup či doučování.

K cílenému rozvoji rozmanitých zájmů a individuálních předpokladů žáků přispívá jejich účast při školních i mimoškolních aktivitách, jejichž výsledky, tj. výrobky i výtvarná díla, žáci prezentují také veřejně. Zapojují se do sportovních a výtvarných soutěží s dobrými výsledky. O stupni dosažení cílů stanovených ve ŠVP získává škola informace také vyhodnocováním různých projektů, především v oblasti environmentálních a uměleckých aktivit. K upevňování sociálních, osobnostních i občanských kompetencí žáků škola účelně zařazuje akce založené na budování vzájemných vztahů ve škole a zapojuje se do širokého spektra projektů, kulturních, sportovních a charitativních aktivit.

Dokladem podpory pozitivního klimatu školy a cíleného důrazu na dodržování nastavených pravidel chování jsou udělované pochvaly ředitelkou za dílčí úspěchy žáků. Kázeňská opatření byla ukládána v předešlém školním roce v menší míře. Dodržování třídních pravidel, zařazování četných programů z oblasti prevence rizikového chování a zdravého způsobu života aktivně napomáhá k podpoře vstřícného klima školy. V rámci prevence se škola účinně zaměřuje na monitorování projevů rizikového chování žáků, např. kouření, verbální agrese vůči učitelům, záškoláctví nebo užívání návykových látek. Všechny tyto problémy byly vždy bezodkladně a většinou účinně řešeny ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků a příslušnými institucemi.

Škola vhodně vyhodnocuje další vzdělávání svých absolventů, kteří jsou často přijati do odborných učilišť, téměř všichni žáci ZŠS pokračují ve vzdělávání v PŠ. Žáci školy jsou zapojeni do tranzitního programu, který jim usnadňuje vstup do samostatného reálného společenského a pracovního života.

Výsledky zájmového vzdělávání jsou sledovány průběžně ve všech realizovaných aktivitách, respektují individuální možnosti jednotlivců. Vhodnou motivací jsou účastníci podporováni v prohlubování svých zájmů.

Závěry

Vývoj školy

- Zjištěné nedostatky při předešlé inspekční činnosti byly převážně odstraněny, přetrvává zajištění části výuky učiteli bez odborné kvalifikace.
- Výrazně se zlepšily materiální a prostorové podmínky pro vzdělávání.
- Zefektivnila se praktická výuka ve střední škole.
- Snížila se neomluvená absence žáků.

Silné stránky

- Účinná spolupráce se sociálními partnery napomáhá k naplňování progresivní vize školy v souladu se školními vzdělávacími programy.
- Efektivní zapojení do tranzitního programu od školního roku 2021/2022 umožnilo spuštění provozu školní kavárny a cvičných bytů, což se pozitivně odráží v kvalitě praktického vyučování, které absolventům školy usnadňuje přechod do běžného života.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Chybějící odborná kvalifikovanost učitelů oboru vzdělání Základní škola negativně ovlivnila průběh hospitované výuky, v níž byla zaznamenána nízká míra využívání motivace i aktivizace žáků, názornosti a širšího spektra účinných forem a metod výuky.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřit se ve třídách oboru vzdělání Základní škola více na motivaci i aktivizaci žáků, názornost a širší spektrum účinných forem a metod výuky.
- Zvýšit odbornou kvalifikovanost učitelů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Střeďočekský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Základní školy a Praktická školy, Český Brod, Žitomiřská 1359, čj. 010661/2012/KUSK, z 19. prosince 2011, včetně dodatků
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, aktuální stav k termínu inspekční činnosti
3. Potvrzení ve funkci ředitelky školy z 25. května 2016 na dobu neurčitou, čj. 078643/2016/KUSK
4. Dlouhodobý záměr školy 2019–2025
5. Organizační řád školy, dokumentace k řízení školy a metodickému vedení, plán hospitační a kontrolní činnosti – soubor dokumentů k termínu inspekční činnosti

6. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2022/2023
7. Školní řád, vnitřní řád družiny, účinné k termínu inspekční činnosti
8. Školní matrika–vzorek
9. ŠVP pro obory vzdělání ZŠ, ZŠS, PŠ, ŠVP pro družinu, účinné k termínu inspekční činnosti
10. Rozvrhy vyučovacích hodin, školní rok 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
11. Doklady o přijímání ke vzdělávání pro školní rok 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
12. Dokumentace školního poradenského pracoviště, školní roky 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
13. Záznamy z pedagogické rady, školní roky 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
14. Výroční zprávy o činnosti školy za školní roky 2020/2021 a 2021/2022
15. Třídní knihy, přehledy výchovně vzdělávací práce družiny, školní rok 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
16. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví (rozpis dohledů, knihy školních úrazů, doklady o školení zaměstnanců a žáků, revizní a kontrolní zprávy, provozní řády odborných učeben a pracovišť)
17. Účetní závěrka za rok 2021
18. Personální dokumentace pedagogických pracovníků k termínu inspekční činnosti
19. Internetové stránky školy: www.zsaprscesybrod.wz.cz
20. Inspekční zpráva, čj. ČŠIS-288/16-S, protokol o kontrole, čj. ČŠIS-289/16-S

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Marie Richterová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Iveta Hroudová, školní inspektorka

Mgr. Zdenka Čiháková, školní inspektorka

Bc. Marcela Jüstelová, kontrolní
pracovnice

V Praze 14. února 2023